

стигнах до срѣднѣ-ты и сѣверны-ты страны на Азіѣ, обиходи кыркызскы-ты и калмукскы-ты степи и задѣне оя до самы-ты предѣлы на Монголскѣ-тѣ земѣхъ, и всегдѣ съ еднѣхъ неуморимѣхъ ревностѣхъ гоняше и забѣлѣжяше всичко това, кое-то могло да изясни нѣкой съмнителенъ въпросъ, или да открие нѣчто ново по наукѣ-тѣхъ.

По-главны-ты заключенія на туй пѣтуваніе изложи въ книгѣ-тѣхъ, коѣ-то обнароди въ 1843 подъ заглавіе: *Срѣдоточна Азія; издѣрванія по планинскы-ты брѣда и сравнителна климатологія*.

Отъ 1830, Хумболдтъ прави само нѣкон частни пѣтуванія по Англіѣ, Германіѣ и Франціѣ. Парисъ бѣ за него едно второ отечество. Той го посѣщаваше чѣсто и имаше голѣмы сношенія по Салоны-ты и съ Института. Прочютый Араго бѣ еднѣхъ отъ пріятели-ти му, и нѣкон отъ най-учены-ты Френцы имахъ постоянно сношеніе съ него. Като ся остави отъ длѣгы-ты и мѣчны-ты пѣтуванія, той никакъ не ся остави отъ наукѣ-тѣхъ, коѣ-то му бѣ станала страсть и го прослави. Отсрѣдъ Берлинь и отъ брѣгове-ты на Езеро Тегель, той непрѣстаяше отъ да неоглядва успѣхы-ты на Географіѣ-тѣхъ и на Естествениѣ-тѣхъ Исторіѣхъ. Той знаялъ всичкы-ты Европейскы языцы, дори и нѣкон Азіатскы; приималъ запискы, писма, книги отъ всичкы страны на Земно-то клѣбо, насрѣдчявалъ и подкрѣпывалъ великодушно всичкы научны прѣдпріятія.

Божій промыслъ покровителствувахъ тоя благороденъ животъ, толкози отдаденъ на наукѣ-тѣхъ. Старець на седмдесять и седмъ години, Хумболдтъ работяше прилѣжно всякой день. Прѣди нѣколко години свръши своя *космосъ* едно знаменито съчиненіе.

„Сществуваніе-то на великы-ты хора, казва поетъ-тъ Лонгфелловъ, ны учи да употрѣбявамы така благородно живота си, что-то кога оставимъ този свѣтъ, да можемъ да оставимъ отъ него нѣкоѣхъ и другѣхъ дырижъ по пѣсъка на вѣрмя-то.“

Цѣлый животъ [на Хумболдта ны дава туй мѣдро поученіе.

(Прѣвель А. Г. Начевъ.)